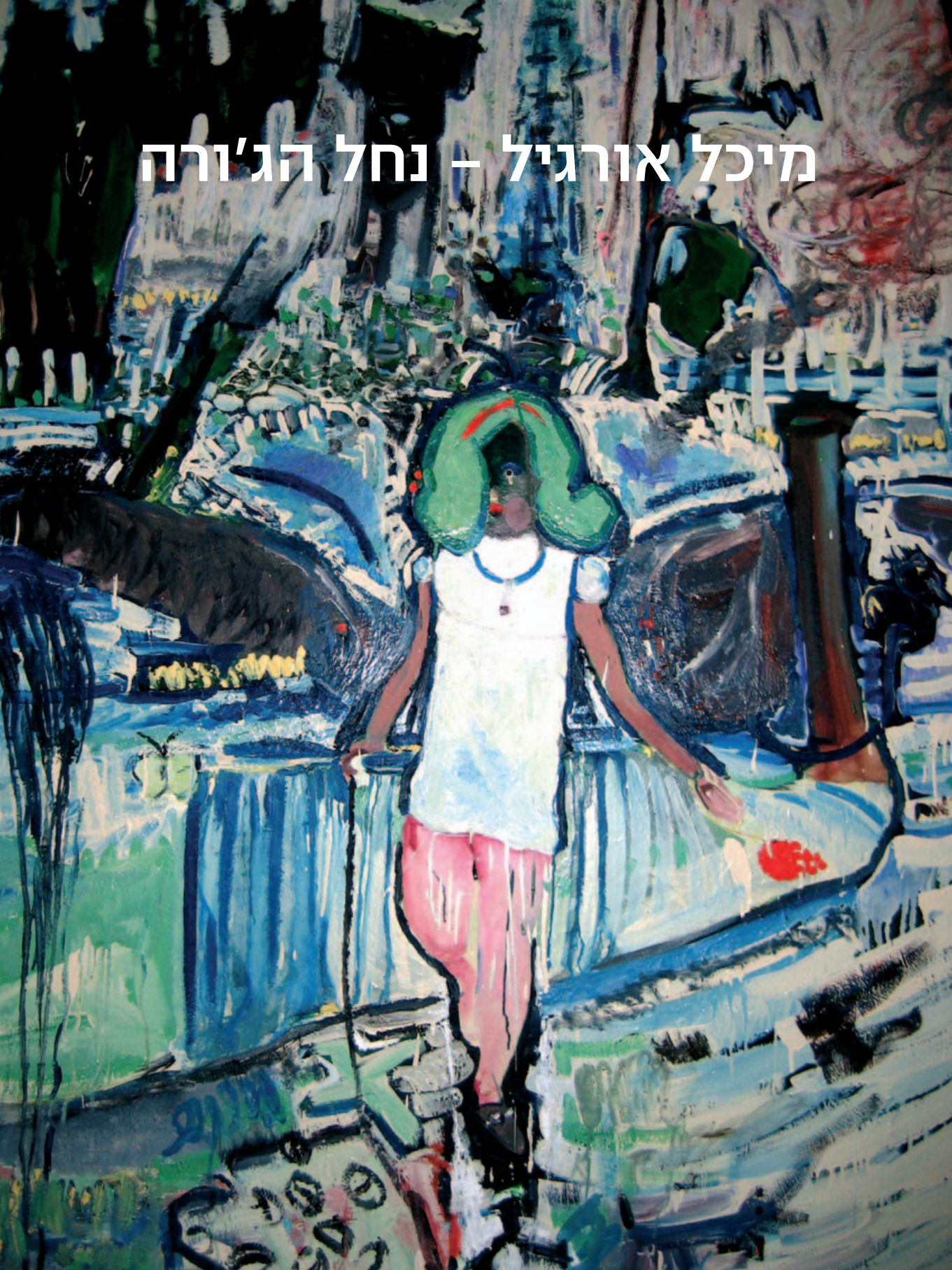

מיכל אורגיל – נחל הג'ורה

צינורות, 2009, שמן על שני דיקטים מחוברים, 122x96 ס"מ

מצנח, 2009, שמן על בד, 110x50 ס"מ

בית האמנים ע"ש יוסף זריצקי, תל אביב רח' אלחריזי 9 ת"א, 64244. טל: 03-5246685
התערוכות בסיוע המועצה הציבורית לתרבות ואמנות, מדור לאמנויות פלסטיות

עם צעצועים, 2009, שמן על פח מגולוון 200x60 ס"מ

הסתובבה שם לבד. זה היה המקום הפרטי שלה - טבע פרטי בתוך טבע ציבורי, מעין מקום מסתור שבו יכלה להיעלם לכמה שעות, אזור דמדומים שטמן בחובו את הריגוש והשמחה, הסכנה והפחד.

המפגש החווייתי, הרחוני והמזכך עם הטבע, נוצר לא במחוזות של טבע אקזוטי, כי אם בתוך סביבת היומיום המוגבלת והדלה של הילדה, ממש סמוך לביתה. זהו טבע לא רומנטי, לא נשגב ולא הרואי, אלא טבע הקרוב לבית, מה שצומח בשדות ובגדות הנחל. על אף זאת, נדמה שמצאה את הנשגב בסביבת היומיום הקרובה. זוהי הפואטיקה של היומיומי, של הטבע המוחלט מבחינתה.

בדומה לתפיסה האימפרסיוניסטית שעסקה ברושם שמותיר הטבע על האדם המתבונן ובדגש על חוש הראיה ועל מבטו של היוצר באובייקט נתון, כך גם עבודות אלה עוסקות בתפיסה הסובייקטיבית של הטבע, בהבעת התחושות של חוויית הקליטה. אולם בניגוד לציור האימפרסיוניסטי, הטבע איננו אמיתי או אידיאלי. זהו טבע אורבאני שנוצר כתוצאה מיד אדם. הצמחייה הפראית מבצבצת מבין הפיגומים, הצינורות, הברזלים והזבל הזרוקים בסביבת מגדל המים. לצד אותה עזובה והזנחה, קיימת בסביבה תחושה של אינטימיות וקסם. הלך הרוח שעולה מתוך העבודות משאיר רושם של סבך פראי מהפנט, עושר חווייתי שגורם לרגעי אושר חשובים עבור הילדה.

הכמיהה להתמזגות סימביוטית ולחיבור ממשי עם הטבע, בא לידי ביטוי בנסיון להתחבר לכל הניואנסים של הטבע, מבעלי החיים עד לקוצים השורטים. הקשר הסימביוטי עם הטבע בא לידי ביטוי גם בגישה הפילוסופית של האקולוגיה העמוקה שנוסחה על ידי ההוגים נס ושנס¹, בה ניסו למקם מחדש את האדם כחלק מן הטבע ולא כשליטו וטענו שעל האדם לחזור פיזית ורוחנית אל הטבע ולמצוא את מקומו בתוך העולם לצד בעלי החיים והצמחים.

זמן התרחשות הסצנות אינו ברור, נדמה כי הילדה נתונה בתוך בועה ללא זמן. לטבע המתואר פה על גבול המופשט, יש כוח סוחף. משיכות המכחול האינטנסיביות הממלאות את כל הבד, מדומות לטבע שכמו עוטר את הילדה. דמותה מתמזגת באופן טוטאלי עם הסביבה, אך עם זאת, בולטת דיה כדי להבחין בה. התכות הצבע הגסות יוצרות שכבות אחת על גבי השנייה וגורמות לטבע להתערבב. הטבע מאופיין יותר כהגדרה של טבע מאשר כטבע קונקרטי וממחיש את הדיאלוג בין טבע פנימי לטבע קונקרטי הבא לידי ביטוי בערבוב המקום הממשי יחד עם הפנטזיות.

סבך של צמחייה, קוצים שורטים, עשבים נשרכים, ילדה משוטטת בטבע, שמחה, מפחדת אבל מאושרת, אוזנת מקל, בודקת את השטח לבדה, מגששת, מחפשת ומוצאת אוצרות. פינת הטבע שבנחל הג'ורה היוותה עבורה מפלט אידיאלי למשחקים, לחקירת גבולות ויכולות אישיות, תוך התמודדות עם מכשולים רבים וסכנות. נוף הנחל עבור הילדה הקטנה היווה מושא לתשוקה ונתפש במשך מספר שנים כמקום המבטא חופש וחירות כמקום אידיאלי למשחק.

נחל הג'ורה, שהוא יובל מנחל שורק, נמצא ליד אצטדיון טדי בירושלים. בזיכרונה מופיע כמקום גדול מאוד שוצף חיי בעלי חיים וצמחייה פראית טבעית, קוצנית וסבוכה. אורגיל מציירת את נופי ילדותה מתוך הסטודיו. תוך כדי ציור דמותה בתוך עולם עמוס צבעים, צפות ועולות רגשות ותחושות. ציור הנופים מילדותה מהווה עבורה מעין מסע פנימי לגילוי החוויות והאירועים שעיצבו את דמותה. הטבע משמש אותה כמקור השראה ואמצעי להבעה אישית בשני מובנים, כמקור של העצמה אישית בילדותה מחד, ובאופן הציור על הבד, מאידך.

החיפוש אחר הסכנה מאפיין את סדרת עבודות זו. דמות הילדה נתונה במעין מרדף אינסופי אחר מצבים מאתגרים, הדורשים הסתכנות מתמדת. נחל הג'ורה הוא ה-מקום בו הנפכה הילדה הקטנה לסופר-על. ברגע שחזרה הביתה חזרה להיות אותה ילדה קטנה שאמרו לה מה לעשות. אולם באזור הנחל, דמותה השתנתה והפכה לנועזת וגיבורה. גם כשהדמות אינה נוכחת בציור תחושת הסכנה עדיין עולה מתוך הנוף הדחוס.

העבודות בתערוכה משקפות את המתח הקיים בין שייכות לבין זרות, בין טבע סוגר ומאיים מחד, לבין מקום מושך ומפתה, מאידך. המודעות לסכנה לא עצרה אותה מלהתקדם ולהמשיך רחוק יותר בהליכה של 3 ק"מ לעבר אזור עין יעל. החיפוש התמידי אחר מקומות חדשים הוביל לבחינה רפטיבית של הגבולות העצמיים. הידיעה שנחל הג'ורה הוא מקום מסוכן שלא מתאים לילדות קטנות, משכה אותה לעבר ניכוס הסכנה רק לעצמה. חבלות, או פצעים בברכיים היו הכרחיים לגיבוש הזהות שלה. מכיוון שלא גילתה לאף אחד על המקום, הוא נשאר בגדר סוד בינה לבין עצמה. תמיד

יער שחור, 2009, שמן על בד, 120x60 ס"מ

¹ A. Naess, "The Deep Ecological Movement – some philosophical aspects", in: Deep Ecology for the 21 Century – Reading on the Philosophy and Practice of the New Environmentalism, Ed. by George Sessions, Boston, Mass: Shambhala, 1995, p.68.